

LATVIEŠU FABULAS





LATVIEŠU FĀBULĀS

Sastādījusi *Inta Kalniņa*

Māksliniece *Jekaterina Grjazeva*

ISBN 978-9934-534-34-8

© «Izdevniecība Avots»

© I. Kalniņa, sastādītais materiāls

© Autoru kolektīvs

© J. Grjazeva, māksliniece

*Tik visi kopā esam spēks, kam vara,
Kas dzelzi kaļ un lielu darbu dara.*

MIRDZA ĶEMPE



...MAZS VĒJIŅŠ UZPŪTA,
UN TIKAI PUTAS PAŠĶĪDA

1



VĒZUMS UN CINIS

Reiz Vezums kāds,
Kam slavas skurbināts bij prāts,
Pār druvu pāri devās tieši,
Kur auga kvieši.
«Ei, godājamais biedri,»
Tā ievaidējās vārie stiebri,
«Pie laika attopies,
Uz ceļa atkal pagriezies
Un, ko mēs sakām, klausī!»
Bet Vezums npaceļ ne ausi.
Un, tīkodams sev slavu lētu,
Viņš lauku posta, salauž sētu,
Tad, augļu dārzā ņēmies brīdi,
Sāk pļavu krustām šķērsām izbradāt...
«Klau, biedri Vezum, vai drīkstu brīdināt,»
Teic Cinītis kāds mazs,
«Tu aklā godkārē šē visu mīdi
Bez kāda saprāta un sajēgas.
Jau kur tas laiks, ka brauc tu nepareizi
Un arī sakrauts esi greizi.



Tik klabi vien un čīksti...»

«Tu drīksti?!» –

Tā Vezums iekliedzās kā dzelts,

«Pret mani balsi celt,

Še mani nopulgot un pelt!?

Vai nezini,

Cik stiprs es un nemaldīgs, un domām

bagāts?!

Bet redzu, prestižu man gribi dragāt.

Kā nieku sašķaidīt es tevi varu!»

Un lielmanis vairs nelikās ne zinis,

Ko, labu vēlēdams, tam teica Cinis.

Viņš, dusmās nošņācies, ar pilnu sparū

Tad, dzelžiem klaudzot, grabot viss,

Nu Cinim virsū drāzās

Un krita, trīsreiz apveldamies, tad, un gāzās,

Ka gaisos pajuka vien lupatas un gruži!

Tā lielo Vezumu reiz gāza Cinītis,

Kas bija maziņš gluži.

IGNATS MUIŽNIEKS



EZERS UN UPE

Tur, kur viļņi mutuļo
Tumšā ūdens rumbā,
Upe strauji burbuļo
Dziļā zemes grumbā.
Pāri siekstām, akmeņiem
Tā kā stirna lēkā
Un aiz viņiem pakalniem,
Pieņemdamās spēkā,
Baltos oļu zobus ņirdz,
Pazuzdama gravā.
Zilā tālē Ezers mirdz
It kā saules pļavā,
Kurā simti, tūkstoši
Raudaciņu ganās,
Kolīdz tuvāk pieiesi –
Dzelmē pazust manās.
Upe straujo, Ezers dus
Mierīgs savā jomā.
«Patraucēšu, ko šis klus'!» –
Draiskā Upe domā.



«Krusttēv, saki – kādēļ tu
Nečalo, bet klusē?
Augstprātīgu nosauktu
Tevi mūsu pusē.
Dzirdi, kā es čaloju,
Šņācu, krācu, deju,
Kraustos smiltis skaloju,
Auļoju pa leju.
Tu tik drūms kā akacis,
Mūža dienu klusē;
Vai tu sapņus apracis,
Dzīves prieks jau dusē?»
«Redzu, skaļā draiskule,
Velti tevi mācīt,
Tomēr dažus vārdus te
Ļauj man tevīm sacīt:
Viss, kas dziļš, tas piepildīts,
Sapņains, kluss un pilnīgs;
Tikai seklums, trauksmes dzīts,
Nemierīgs un vilnīgs.»



Sakāms vārds mums zināms gan,
Kas ar dzīvi saskan:
Tukša muca – tā tik skan,
Pilna – tā vis neskan.

ROŽMĪLIS



SATURA RĀDĪTĀJS

1

...MAZS VĒJINŠ UZPŪTA, UN TIKAI PUTAS PAŠĶĪDA	7
--	---

<i>Ignats Muižnieks. Vezums un cinis</i>	9
<i>Rožmīlis. Ezers un upe</i>	11
<i>Edvards Treimanis-Zvārgulis. Upe un peļķis</i>	14
<i>Laimons Pēlmanis. Kas čaklāks?</i>	15
<i>Pērsietis. Naža asminis un spala.....</i>	16
<i>Pēteris Sils. Strīds.....</i>	18
<i>Kārlis Hūgenbergers. Krams un tērauds.....</i>	20
<i>Plūdons. Pēcis un ziepju burbulis.....</i>	22
<i>Pērsietis. Spriedējs.....</i>	24
<i>Pērsietis. Zole un pastala</i>	26
<i>Pēteris Sarķis. Zemnieks un odi</i>	28
<i>Pēteris Sarķis. Līkā ābele</i>	30
<i>Jēkabs Janševskis. Gudra mācība</i>	32
<i>Kārlis Hūgenbergers. Zvaigznes un saule</i>	33
<i>Pērsietis. Nodevējs.....</i>	34
<i>Pērsietis. Liela vīra biedrs.....</i>	36
<i>Pērsietis. Katram savs.....</i>	39
<i>Vensku Edvarts. Lepnība.....</i>	40
<i>Kārlis Hūgenbergers. Vārpas</i>	41

<i>Frīdrihs Mālberģis. Eglīte</i>	42
<i>Plūdons. Ozoliņš un beka</i>	44
<i>Jānis Miezis. Lampas gudrība</i>	46
<i>Esenberģu Jānis. Ja no dzīves koka nevarēsi</i>	47
<i>Rainis. Lauka akmens</i>	48
<i>Pēteris Sarķis. Slotas</i>	50
<i>Pērsietis. Kā katram</i>	51
<i>Pērsietis. Pacilā vietā</i>	52
<i>Arnolds Auziņš. Galošas un kurpes</i>	54
<i>Neredzīgais Indriķis. Mīlestības laime</i>	55

2

...ZEMĒ KRIST VAR GADĪTIES IK DIEN NE TIKAI KAZAI VIEN.....	59
--	----

<i>Rainis. Miera skūpsts</i>	61
<i>Mirdza Ķempe. Zaķis, vilks un cilvēks</i>	62
<i>Frīdrihs Mālberģis. Ķibeles</i>	64
<i>Rainis. Zvirbulis un lapsa</i>	65
<i>Edvards Treimanis-Zvārgulis. Kaķis</i>	68
<i>Rainis. Miera līdzēji</i>	69
<i>Pēteris Sils. Bailēm lielas acis</i>	72
<i>Plūdons. Traucējums</i>	74
<i>Alberts Ločmelis. Varenais</i>	76
<i>Ādolfs Alunāns. Uzpušanās</i>	77



<i>Ādolfs Alunāns. Stārks un zoss</i>	78
<i>Rainis. Zoss un dzērve</i>	80
<i>Frīdrihs Mālberģis. Kurmis un ezis</i>	81
<i>Frīdrihs Mālberģis. Muša un ods</i>	82
<i>Vensku Edvarts. Lapsa kūmiņš sloku medībās.....</i>	83
<i>Pēteris Sarķis. No vilka bēg – lācim uzkrīt</i>	86
<i>Rainis. Dzērājs āzis</i>	88
<i>Plūdons. Āzītis, kazas un vilks</i>	90
<i>Mākonis. Aitas</i>	92
<i>Ignats Muižnieks. Arī varonis.....</i>	93
<i>Laimons Pēlmanis. Šodienas fabula.....</i>	96
<i>Pērsietis. Arī pārestība.....</i>	97
<i>Tāļivaldis Kalnājs. Iedomīgā kaza.....</i>	100
<i>Pēteris Sarķis. Divi peles</i>	102
<i>Valdis Lukss. Fabula</i>	104
<i>Dzidra Rinkule-Zemzare. Tītara recenzija</i>	106
<i>Rainis. Taurenis un bite.....</i>	107
<i>Valdis Artavs. Maizesbrāļi</i>	108
<i>Valdis Artavs. Zaķa sūdzība</i>	110
<i>Vensku Edvarts. Dalīts azaid.....</i>	112
<i>Doku Atis. Vistas maisā</i>	113
<i>Frīdrihs Mālberģis. Cīnīšanās.....</i>	116
<i>Vensku Edvarts. Brīvība.....</i>	117
<i>Pērsietis. Paēdušais un izsalkušais</i>	118
<i>Rainis. Akmeņmetējs Miķelis.....</i>	120
<i>Fricis Kārkluvalks. Braucējs un zirgs.....</i>	122



<i>Pērsietis. Duksis un Britāns.....</i>	123
<i>Rainis. Lauva un zaķis</i>	124
<i>Pēteris Sils. Žagatas.....</i>	126
<i>Pēteris Sarkis. Nenotikusī slepkavība</i>	128
<i>Ignats Muižnieks. Kā āpsis amatā ietika.....</i>	130
<i>Tāļivaldis Kalnājs. Suns un zirgs.....</i>	132
<i>Esenbergu Jānis. Dzīves gudrība.....</i>	134
<i>Rainis. «Taisnais» kaķis un «netaisnais» gailis.....</i>	135
<i>Alberts Ločmelis. Āži.....</i>	136
<i>Frīdrihs Mālberģis. Lakstīgala</i>	138
<i>Andrejs Upīts. Vista un gailis.....</i>	139
<i>Ziedonis Purvs. Noklausīta fabula</i>	142
<i>Pērsietis. Pie siles.....</i>	144
<i>Vensku Edvarts. Pasaciņa I</i>	146
<i>Vensku Edvarts. Pasaciņa II.....</i>	147
<i>Pēteris Sarkis. Kovārnis.....</i>	148
<i>Dzidra Rinkule-Zemzare. Divi asarīši.....</i>	150
<i>Edvards Treimanis-Zvārgulis. Taksītis</i>	152
<i>Valdis Rūja. Nopratināšana.....</i>	154
<i>Valdis Artavs. Fabula bez morāles.....</i>	156
<i>Apsedēls. Si! Si!</i>	158
<i>Arnolds Auziņš. Zvirbuļi un kaķēni.....</i>	159
<i>Arnolds Auziņš. Auns ar plašu sirdi.....</i>	160
<i>Arnolds Auziņš. Vilks un kaza</i>	161

